

Päästöt kuriin – tehokkaasti kohti vähähiilisyyttä

Tarkastuslautakunnan 17.10. kokous

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Keskeisiä käsitteitä

Hinku eli hiilineutraalit kunnat -verkosto

- Hinku-verkosto on vuonna 2008 perustettu ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöiden verkosto
- Kuntia on mukana noin 90, Pohjois-Karjalasta 9 kuntaa

KETS eli kunta-alan energiatehokkuussopimus

- Työ- ja elinkeinoministeriön, Energiaviraston ja Kuntaliiton välinen sopimus energian tehokkaammasta käytöstä kunnissa.
- Sopimuksen allekirjoittaneet kunnat, kaupungit tai kuntayhtymät sitoutuvat kunta-alan energiatehokkuussopimuksen mukaisiin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin, joiden tavoitteena on energiankäytön tehostuminen.
- *Molemmat perustuvat vapaaehtoisuuteen.*

Päästöt kuriin – tehokkaasti kohti vähähiilisyyttä

- Hankkeen avulla pyritään tukemaan ja edistämään maakunnan Hinku-tavoitteen toteutumista
- Hanke lisää kuntien osaamista ja tarjoaa lisäresursseja ilmastotyöhön
- Toimeenpanee ilmasto- ja energiaohjelma 2030 asetettuja tavoitteita ja sen pohjalta laadittua toimenpidesuunnitelmaa
- Kesto 3/2022-2/2023
- Pohjois-Karjalassa tieliikenteen päästöt ovat suurin ja lämpöenergian päästöt kolmanneksi suurin päästölähde (Hinku-laskenta 2019)

Tavoitteet

1. Tukea kuntien uusiutuvan energian lisäämiseen energiantuotannossa- ja käytössä
2. Vähentää liikenteen päästöjä löytämällä keinoja liikkumisen tarpeen vähentämiseen ja kehittämällä vähähiilisiä liikkumisen vaihtoehtoja
3. Edellä mainittujen ratkaisujen energiatehokkuuden lisääminen ja varmistaminen

Tavoitteiden toteutuminen

- Kuntia on tuettu uusiutuvan energian tuotannon ja käytön lisäämisessä
 - Kunnissa on vireillä useita aurinkovoimalahankkeita
 - Tuulivoimahankkeet haasteellista puolustusvoimien kielteisten lausuntojen vuoksi
- Liikenteen päästöihin ei ole löytynyt ratkaisuja
 - Ohjauskeinot rajalliset, valtakunnallisesti tieliikenteen päästöjen puolittamistavoite on haasteellinen
- Energiatehokkuuden parantaminen edistyy asteittain, kuntien liittyminen KETSiin edistää tiedolla johtamista

Toimenpiteet (1/2)

1. Selvitetään kuntien kanssa liikenteen ja rakennusten uusiutuvan energian käyttöön liittyviä pullonkauloja ja etsitään niihin ratkaisuja
 - Lämpöenergian päästöjen vähennys on yksi tärkeimmistä tehtävistä
2. Avustetaan kuntia rahoituksen hakemisessa (eri rahoitushakuihin perehtyminen, tiedottaminen, apu)

Toimenpiteet (2/2)

3. Etätyöverkoston muodostaminen kuntien välille ja siihen liittyvät energiaratkaisut (etätyöpisteiden verkoston kehittäminen yhdessä Joensuun, Kontiolahden ja Rääkkylän kanssa)
4. Energiatehokkuuden kuntafoorumin käynnistäminen yhdessä maakunnan energianeuvonnan kanssa
5. Tapahtumien ja koulutusten järjestäminen, mediatiedottaminen ja muu viestintä

Toimenpiteiden toteutuminen (1/3)

1. Kuntakierros keväällä 2022

- Selvitettiin kuntien ilmastotyön pullonkauloja ja haasteita
- Suurimpana haasteena resurssit ja asiantuntemuksen puute
- Hinku- ja KETS-sopimukset luovat kunnan ilmastotyölle viitekehyksen
- Kuntien vuosittaiset päästövähennyssuunnitelmat (Hinku-kriteeri)
- Kunta-alan energiantehokkuussopimuksen sopiminen useassa kunnassa vireillä (Tohmajärvi, Lieksa, Liperi, Kontiolahti, Outokumpu, Ilomantsi)
- Rääkkylä liittyi Hinku- ja KETS-verkostoon

Toimenpiteiden toteutuminen (2/3)

2. Kuntia viestitään eri rahoituksista ja kaikki ovat kiinnostuneita hankerahoituksesta, mutta tämä ei ole vielä toteutunut hakemuksina tai myönteisinä hankepäätöksinä
3. Etätyöpisteet perustetaan viikkojen 42-43 aikana Rääkkylään, Kontiolahdelle ja Joensuuhun. Jäävät hankkeen päätyttyä osaksi nykyisiä palveluita

Toimenpiteiden toteutuminen (2/3)

4. Ensimmäinen kuntien energiafoorumi järjestettiin keväällä, aiheena KETS ja siihen liittyvät prosessit. Toinen järjestettiin syyskuussa, aiheena vierailu Riverian uusiutuvan energian oppimisympäristö LVISKAan.

5. Hankkeessa on järjestetty useita eri tilaisuuksia kunnille, tavoitteena näissä on vahvistaa haasteeksi todettua asiantuntemuksen puutetta. Viimeisin tilaisuus oli syyskuussa, aiheena askelmerkit kunnan konkreettiseen ilmastotyöhön

Yhteenveto

- Hankkeen tavoitteet ja toimenpiteet ovat tähän mennessä toteutuneet hyvin
- Kuntien ilmastotyö tarvitsee tukea, jota hanke on pystynyt tarjoamaan
- Hankkeen aikana ilmasto- ja energiatyössä päästään hyvään alkuun, mutta työ vaatii pitkäjänteisyyttä
- Hanke konkretisoi hyvin IE 2030 –ohjelmaa ja sen toimenpidesuunnitelmaa kuntatasolla

Kiitos!

Eetu Ahlberg

Projektisuunnittelija

Pohjois-Karjalan Maakuntaliitto

p. 050 3409 009

eetu.ahlberg@pohjois-karjala.fi

